

Nr. 3 - Høst 2015 - 68. årgang

Hvaler Menighetsblad

God Høst

Innholdsfortegnelse:

Leder har ordet:	3
Hilsen fra Grethe	4
Menighetsrådet melder	6
Under himmelbuen	8
Musikkstudent Maria	10
Høstdikt	11
Sommerens kulturarrangementer i kirkene våre	14
Barnesko	18
Ut i det blå til Lysekil 17. juni	21
Bueskyting, en sport for alle!	24
Flystyrten i Guttormsvauen	26
Ved grytene	28
Bartnesidene	30
Konfirmantenes KickOff 2015	34
Folkemengdens bevegelse	44
Gudstjenester	45
Fra foreningslivet på Hvaler	46

Foto side 1 og 2: Ragnar Bjørck

Leder har ordet:

Einar Morland

De og vi

Vi berøres av bilder av og nyheter om fortvilte mennesker som er på flukt fra forferdelige forhold i sine hjemland. Angår det oss? Ja, det angår oss. Det er ikke mer enn 70–75 år siden fortvilte nordmenn flyktet fra sitt hjemland i frykt for sine liv. Mange av disse ble tatt godt imot og ble tatt vel hånd om i vårt naboland, Sverige. Så heldige vi er i Norge som har Sverige som en god og vennlig nabo! Slike naboforhold er det slett ikke alle steder verden, heller ikke i vår egen verdensdel Europa. Det er ufattelig og ikke til å ta inn over seg, all den lidelsen som vi kan bevitne – om vi orker. Det er lett å kjenne seg maktesløs. Men vi kan alle make å gjøre noe, vi kan alle hjelpe noen – på en eller annen måte. Vi leser om nordmenn som åpner sine hjem for fortvilte flyktninger, og vi vet alle om hjelpeorganisasjoner som ber

om penger fra deg og fra meg for å kunne hjelpe noen, helst mange.

Det er lett å ha nok med seg selv. Vi snevrer fort inn fellesskapet til å gjelde ”vi i Norge, vi på Hvaler, jeg”. Men det bringer lite glede med seg. Forfatteren er ukjent, men ordene er velkjente: ”Den største gleden man kan ha, det er å gjøre andre glad!” Det er flott å se og å lese om mennesker som forteller om gleden de opplever ved å bruke tiden sin og pengene sine på å hjelpe andre.

Denne teksten ble skrevet for 55 år siden av den svenske forfatteren Britt G. Hallquist, men den er brennende aktuell. Eyvind Skeie har oversatt teksten til norsk. Egil Hovland har skrevet melodien som vi finner i Norsk Salmebok nr 732:

*På veiene ute i verden
går de som har mistet sitt hjem,
de sultne, de trette og frosne.
Vår Fader, vær nådig mot dem!*

*Hvor skulle de møte din godhet
om ikke hos oss, som har fått
vårt daglige brød og vår frihet,
et liv i et land som er godt.*

*Fra arbeid, fra hjemland og venner
har mange blitt jaget av sted.
O Gud, la dem finne tilbake
til trygghet og tillit og fred.*

*Gud, vekk oss til handling i omsorg
for alle som lever i nød,
så glade vi deler med andre
vårt land og vårt daglige brød.*

Høsthilsen fra Grethe

De strømmer mot oss – bilder og dramatiske historier i TV og radio – flyktninger i overfylte båter på Middelhavet, flyktninger vandrende på togskiner og landeveier, på sykkel eller i bil over grensene. Fortvilte flyktninger som håper å møte gode mennesker med varme øyne og hjerter, mennesker som tar i mot og hjelper.

«Du skal ikke tåle så inderlig vel den urett som ikke rammer deg selv», skrev Arnulf Øverland. Han fortsatte: «Du må ikke sitte trygt i ditt hjem og si: Det er sørgelig, stakkars dem.»

Det rammer ikke oss denne gangen. Men under 2. verdenskrig var det våre mødre og fedre, våre besteforeldre som var rammet og som flyktet. De møtte mennesker med varme hjerter, noen som til og med risikerte sitt eget liv for å hjelpe og noen som åpnet sine hjem.

Årets flyktningkrise i Europa er den største siden verdenskrigens dager. Nå er det vår tur til innsats, til å gi både penger og tid. Hjelpeorganisasjoner som Kirkens Nødhjelp og Røde Kors har satt i gang arbeid for å gi hjelp når flyktninger ankommer Europas strender, når de vandrer eller transporteres videre gjennom europeiske land. Disse organisasjonene trenger våre penger.

Private initiativ fra nordmenn med stor kreativitet og varme hjerter trenger også penger, klær, nødvendig utstyr og tid. Mange fyller bilene sine og reiser sørover. Facebooksiden «Dråpen i havet» er et godt eksempel. Den fikk på kort tid tusenvis av engasjerte og innsatsvillige mennesker som gir og hjelper – fra hele landet, også fra Hvaler.

I 1945 skrev Halldis Moren Vesaas et dikt som utfordret til samhold og innsats rett etter krigen. Hun kalte det Tung Tids Tale:

*Det heiter ikkje: EG no lenger.
Heretter heiter det: VI.
Eig du lykka så er ho ikkje lenger berre di.
Alt det som bror din kan ta imot av lykka di,
må du gi.*

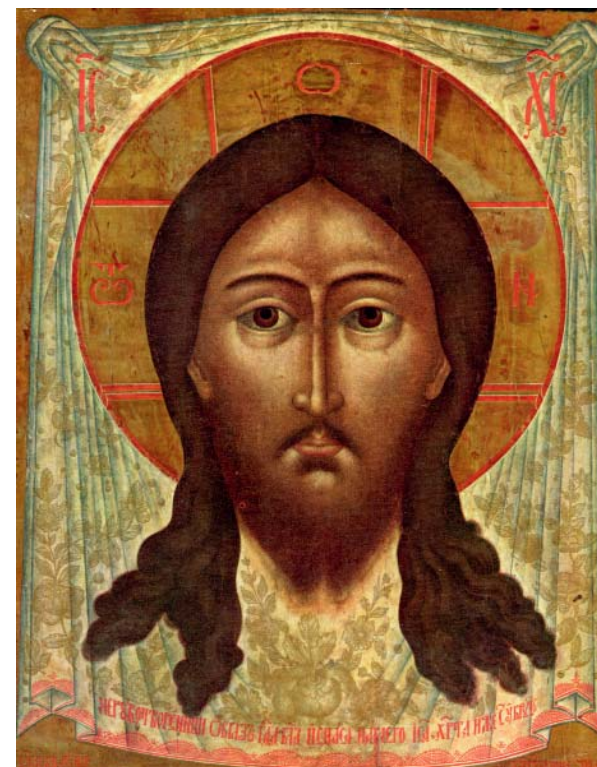
*Alt du kan løfte av børa til bror din,
må du ta på deg.
Det er mange ikring deg som frys,
ver du eit bål, strål varme ifrå deg!*

*Hender finn hender, herd stør herd,
barm slår imot barm.
Det hjelper da litt, nokre få forfrosne,
at DU er varm!*

Dette diktet er like aktuelt i dag, 70 år senere.

De fleste av oss har ikke anledning til å reise langt av gårde for å hjelpe. Men vi kan stille opp og bidra her vi bor. Det er mange flyktninger hos oss allerede, flere

av dem mindreårige. De trenger vår tid og vårt vennskap, de trenger leksehjelp, vennskapsfamilier og besøkshjem. De trenger varme hjerter.

Russisk ikon av Jesus.

Jesus sa:

*For jeg var sulten, og dere ga meg mat
jeg var tørst, og dere ga meg drikke
jeg var fremmed, og dere tok imot meg
jeg var uten klær og dere kledde meg
jeg var syk, og dere så til meg
jeg var i fengsel, og dere besøkte meg.*

*Sannelig jeg sier dere:
Det dere gjorde mot en av disse mine
minste brødre, gjorde dere mot meg.*

Vi ser og hører alvorret i det som skjer. Vi kan ikke sitte hjemme i stuene og bare si: Det er sørgelig. Stakkars dem. Hva kan **vi** gjøre? Hvor kan **du** bidra? For det hjelper da litt, noen få forfrosne, at **DU** er varm.

KIRKENS NØDHJELP
actalliance

Menighetsrådet melder:

Valg til menighetsråd i Hvaler Sokn 13. og 14. september 2015

Det ble avgitt 575 valglister, noe som tilsvarer 19,6% Mange velgere har gitt tilleggs-stemmer. Alle kandidater på listen fikk tilleggs-stemmer. Slik er det endelige resultatet:

Navn	Antall stemmer	Valgt til
Lars Egil Lande	675	Medlem
Einar Morland	671	Medlem
Gerd Ådnem	665	Medlem
Tom Kofoed	661	Medlem
Kjersti Buer Dolve	647	Medlem
Ragnhild Kjellsen	637	Medlem
Ragnhild Ramberg	628	Medlem
Lisbeth Svendsen	608	Medlem
Anne May Sandvik Olsen	605	1. varamedlem
Frode Lindquist	594	2. varamedlem
Grethe Johannessen	594	3. varamedlem
Dag Plau	594	4. varamedlem
Terje Gard Tønnesen	582	5. varamedlem

Både medlemmer og varamedlemmer blir innkalt til møter i menighetsrådet, og alle vil få oppgaver i underutvalg og til kirkelig frivillig tjeneste, alt etter hva man selv ønsker og er bekvem med. Når det av og til kommer til avstemming om saker, har bare medlemmer (eller deres vararepresentant stemmerett. Det var stemmelikhet mellom 3 kandidater, og valgstyret foretok loddtrekning for å fastsette rekkefølgen.

Sakristiene i Spjærøy kirke er nå nesten

ferdig pusset opp, og så kommer turen til servicebygget ved Spjærøy kirke.

Deretter skal vi pusse opp det ene sakristiet i Hvaler kirke.

I løpet av høsten har **Drengestua** ved Hvaler prestegård fått ny dør, nye vinduer og ny bordkledning, noe som

etter hvert var blitt høyst nødvendig. Vi måtte vente til tistlene ved Drengestua hadde frødd seg før vi begynte på dette arbeidet.

(Visste du at akkurat tistlene ved Drengestua er fredet?)

Utover vinteren vil vi pusse opp Drengestua innvendig, slik at lokalet igjen kan benyttes til søndagsskole og til barne- og ungdomsarbeid i menigheten. Deler av den tidligere kirkeloftsutstillingen fra Hvaler kirke har i

mange år vært oppbevart i Drengestua på en lite tilfredsstillende måte. Vi arbeider med ny plassering for de mest verdifulle delene av denne utstillingen: Funn fra utgravningene som ble gjort i Hvaler kirke på 1950-tallet.

Orgelet i Hvaler kirke har vært gjenstand for mindre og større reparasjoner i mange år. Vår dyktige organist Ken Phillips klarer fremdeles å frembringe flott musikk med orgelet – men som mange kirkegjengere har opplevd,

så har orgelet til tider vært fullstendig stumt. Kanskje nærmer vi oss tidspunktet for å vurdere om det er verd å fortsette å lappe på det gamle orgelet. Vi må snart ta opp tråden fra det arbeidet som "Orgelkomitéen" påbegynte i 2006. På Hvaler er vi stolte over den flotte middelalderkirken vår. Vi vet også at politikere og andre i Hvalersamfunnet vil være medspillere dersom vi må anskaffe nytt orgel. Men et nytt orgel blir et stort økonomisk løft for Hvalersamfunnet! Det blir spennende å arbeide videre med denne saken. Kanskje det er noen utenfor menighetsrådet som kunne tenke seg å være med i dette arbeidet? Ta i så fall kontakt med Ken Phillips.

Har du vært i en av kirkene våre og hatt gleden av å høre **forsangergruppen** lede an i salmesangen? De som er med der,

forteller om gleden ved å bidra i gudstjenesten, og gleden ved selve sangen. Det er mange kirkegjengere som er takknemlige for den innsatsen som forsangerne gjør – og det er plass til flere! Kan du tenke deg å være med? Forsangerne stiller i kirken tre kvarter før gudstjenesten starter, kl 10:15, og øver gjennom søndagens salmer og liturgi. Du er hjertelig velkommen i forsangergruppen! Ta kontakt med Ken Phillips dersom du ønsker å være med.

Ny nettside: Vi har enda ikke fått lansert ny nettside. Utover høsten vil vi arbeide for å få på plass en god og tjenlig nettside med oppdatert informasjon om menigheten og våre arrangementer.

Einar Moland

Under himmelbuen

Tillit

Astrid Lindgren skriver tekster for barn som har dype lag også for voksne. Jeg kjenner en underfundig og klok mann. Han gleder meg stadig ved å dele små tekster og visdomsord med meg. I det siste har han gjort meg oppmerksom på Astrid Lindgrens vise «Fattig bonddräng» som er lagt i munnen på Alfred, drängen på Katthult. Katthult var gården

der Emil i Lønneberget vokste opp og plaget livet av faren sin med alle sine hyss.

Alfred han var ikke sønnen, men drängen, lengst ned på rangstigen på gården. Dette var jo lenge før arbeidsavtaler, arbeidsmiljølov og helsemiljø og sikkerhet var kjente ord og begreper. Alfred han bodde på Katthult, han spiste - og han arbeidet der mange av døgnets tider. Og ikke hadde han utsikter til et bedre liv heller.

I visa forteller Alfred om dette, og han forteller at om lørdagskvelden vil han gjerne ha seg en sup, kan hende vil han sloss, og dukker det opp en jentearm å hvile på, takker han ikke nei. Alt dette er

syndig forståss, og Alfred lurer litt på hva vår Herre vil si når Alfred til sist står innfor porten. Alfred har en mistanke om at Vår Herre er misfornøyd med ham. De to siste versene lyder slik:

«*Men då säger Herren: Fattig bonddräng, kom hit! Jag har sett din strävän och ditt eviga slit. Därför, fattig bonddräng, är du välkommen här. Därför, fattig bonddräng, ska du vara mig när.*

Och jag, fattig bonddräng, står så still inför Gud, och sen klär han på mig den mest snövita skrud.

Nu du, säger Herren är ditt arbete slut. Nu du, fattig bonddräng nu får du vila ut.». (Astrid Lindgren).

I de to siste versene avdekker Alfred i Lindgrens geniale tekst en rørende tillit til Gud. En naiv tro på at han er bra nok. Ikke bare bra nok, men faktisk så bra at han få være nær Herren. Alfred har ingen religiøse grublerier i den ene eller andre retningen, eller sitering av profeter og evangelister for å støtte sin tolkning. Han går ikke rundt og tenker på dom og evige pinsler, og hva som eventuelt kunne berge ham. Nei, Alfred legger for dagen en ren og skjær tro på at Gud er kjærlighet og nåde.

Men en slik tro har ikke Alfred tanker

om at han har. Alfred går ikke i kirken, på søndagen vil han sove, for på mandag begynner knotet igjen. Og han opplever seg ikke som religiøs eller kristen. Lindgren gjør ikke noe forsøk på å legge ord i munnen til Alfred som ville brutt med hans miljø og kontekst. Teksten er enkel og jordnær. Ingen store ord, ingen dramatiske følelser, ingen utspekulerte forsøk på å forføre noen. Det er kanskje nettopp derfor at denne teksten tar sånn tak i oss, gir oss gåsehud og får oss til å tørke en tåre i øyekroken. Den gir gjenklang og gjenkjenning hos oss som lever i dag, selv om vi ikke identifiserer oss med en fattig bonddräng, for de finnes knapt lenger, i hvert fall ikke i Norden.

Men Alfreds sårhet og tillit treffer oss likevel. Vi har mer eller mindre strevsomme dager, mer eller mindre av glede

og sorg, helse og uhelse. Mer eller mindre av familie og venner, mer eller mindre av ro og lykke i våre liv. Og mye av dette som tildeles oss får vi ikke gjort noe med. Altså er vi like sårbare vi som det Alfred var.

Og det er når vi kjenner på denne sårbarheten vi trenger den samme trøsten, den samme tilliten og naive troen som Alfred hviler i. Det finnes en kraft som er større enn oss, som omfavner oss og vil oss vel. Det finnes en stor, raus og kjærlig Gud som kjenner våre barnlige og sårbare hjerter.

Så, da går vi vel høsten trøstig i møte?

God høst.

Vennlig hilsen
Mormor.

*Själv han är mig alla dagar nära,
för var särskild tid med särskild nåd.
Varje dags bekymmer vill han bära,
han som heter både Kraft och Råd.
Morgondagens omsorg får jag spara.
Om än oviss syns min vandrings stig.
"Som din dag, så skall din kraft ock vara."
Detta löfte gav han mig.*

Musikkstudent Maria

Maria vokste opp i byen Nanning i Sør-Kina. Hun har bodd på Kirkøy i sju år. Nå venter musikkstudier i Trondheim.

Maria Ying Schorpen, 22 år, fra Kirkøy, har i løpet av ett års tid ofte deltatt med orgel- og pianospill på gudstjenester og kirkelige handlinger i kirkene våre her på Hvaler, både i samspill med organist Ken Phillips og som solist. Nå i høst tar hun fatt på videre musikkutdannelse. I den anledning har vi tatt en prat i Hvaler kirke denne sommerettermiddagen. Vakker orgelmusikk klinger utover kirkerommet i det jeg kommer inn i middelalderkirken. Det er Maria som benytter anledningen til litt øvelse.

– *Nydelig orgelmusikk!*

– Jeg spilte akkurat Toccata i e-moll av Johann Pachelbel, forklarer Maria, vennlig og imøtekommende.

– *Kan du fortelle litt om studiet du skal begynne på?*

– Jeg er veldig glad for å ha kommet inn på årsstudiet i kirkemusikk på NTNU i Trondheim. Jeg gleder meg til å begynne og flytter om noen få dager. Midt i august starter undervisningen, og vi er seks nye studenter. Målet mitt er å utdanne meg til organist og etter hvert også til pianist. Etter dette første året blir det nok musikkstudier i ennå mange år. Det er stort behov for organister i Den norske kirke, så jeg er sikret jobb etter endt utdannelse.

Jeg har forresten hørt at Trondheim har et godt studentmiljø, og det er jeg glad for å høre.

– *Hvilke fag står på timeplanen?*

– Først og fremst grunnleggende orgelspill, liturgisk spill, improvisasjon, komposisjon og grunnleggende kantoripraksis.

– *Når begynte du å spille?*

– Jeg har alltid vært glad i musikk. Piano har jeg spilt fra jeg var sju år og bodde i Kina. Min kinesiske morfar var klaverpedagog. Jeg vokste opp med musikk av Bach, Mozart og Beethoven. Morfar tok i mot elever, og jeg begynte å spille hos ham. Musikken hans, slik han spilte og underviste, lever i meg ennå. Han inspirerte meg virkelig. Han spilte også fiolin i tillegg til å komponere. Etter at morfar døde, hadde jeg pianotimer med en annen dyktig lærer i Kina.

Da vi kom til Norge og hit til Hvaler, ble jeg kjent med Ken Phillips og startet opp med spilletimer. Først piano, så orgel. Jeg hørte Kens fine orgelspill i kirkene på søndagens gudstjeneste og fikk lyst til å

beherske dette flotte instrumentet. Jeg vokste opp i en kristen familie i Kina. Morfar spilte i kirken og ledet kor, og mormor var ivrig kormedlem. I Kina er piano instrumentet som brukes i kirkene. Orgel var et ukjent instrument for meg før jeg kom til Norge og hit til Hvaler.

– *Hvor lenge har du bodd på Hvaler?*

– Vi kom hit i 2008, så det er allerede blitt sju år. Jeg trives veldig godt selv om det er store forskjeller mellom Kina og Norge, også hva skole angår. I Kina får ikke elevene henvende seg til læreren i løpet av timen. Spørsmål må vente til senere. Uro i timene forekommer ikke. Det er nok et ganske strengt skolesystem i forhold til vårt.

Jeg vokste opp i byen Nanning i Sør-Kina, en stor og vakker by. Klimaet er fuktig og varmt, det kan bli opp til 38 varmegrader. Jeg er en tur i Kina hvert år en tre ukers tid for å besøke familien

Musikk betyr mye for meg, sier Maria. Jeg er heldig som skal studere musikk. Her sitter hun ved flyglet i Hvaler kirke.

min der, mormor, tante, onkel og kusine. Det er veldig hyggelig å treffe dem alle sammen, og de på sin side gleder seg over mine planer om å velge musikk som levevei. Det er fint å være tilbake i Nanning, men jeg lengter faktisk tilbake til Norge, ikke minst til norsk vær og mer kjølig og behagelig temperatur.

– *Var det vanskelig å lære norsk språk?*

– Jeg synes det gikk greit, men det er store forskjeller mellom norsk og kinesisk. De tilhører to helt forskjellige språkgrupper. En del engelsk kunne jeg da jeg kom. Det var nyttig. Etter språkkurs fulgte tre år på Hvaler ungdomsskole og deretter tre år på videregående i Fredrikstad.

– *Så fint at du har deltatt med spill på orgel og flygel i kirkene!*

– Vikariater i kirkene og også å spille sammen med Ken har gitt meg verdifull erfaring og god innsikt i mitt fremtidige yrke. Jeg vil i den forbindelse gjerne takke menigheten og de ansatte for støtte og spesielt takknemlig er jeg for at jeg har fått øve så mye jeg vil på orgel og flygel og for muligheten til å delta aktivt på gudstjenestene. Samspill er jo også veldig gøy. På allsangkvelden 22. juli spilte vi åttehendig på flyglet. Ken Phillips hadde komponert en flott marsj i anledning denne kvelden.

– *Har du gode øvemuligheter i Trondheim?*

– Ja, heldigvis. Jeg skal få øve på et flott

«Jeg er svært takknemlig for å kunne øve i Strinda kirke. Orgelet er stort og flott. Strinda kirke ligger bare en lite busstur unna Trondheim sentrum». Skriv på siden av bildet side 12 flg med små typer.

Foto: Tom Schorpen

orgel i Strinda kirke, hvor jeg også skal vikariere som organist i løpet av studiet. Jeg ser fram til å være musikkstudent i Trondheim!

Vi på Hvaler ser fram til å kanskje få høre henne spille i ferier.

Vi ønsker Maria lykke til med et spennende studium.

Ellen

HØST

Hva vil ordet høst si –
er det noe naturen vil gi ?

Ja, vi får høste diverse frukter
og det er mange slags lukter.
Bondens arbeid gir magen mat,
vi er heldig og har rikelig på mange fat.
La oss takke Gud for markens grøde
og alt arbeid som gir oss føde.

Naturen skifter farge når høsten kommer
i vårt land har vi ikke bare sommer.
La oss nyte fargene og de er mange
de flotte oransjerøde bladene vil blikket fange.
Takk for øyet som kan nyte alt dette
det er fantastisk hva naturen kan utrette.
Blomsterløker går i dvale
til våren kommer blomstene, som noen kan male.

I vinduet blir det lys når mørket senker seg
hva som skjer hos andre er skjult for deg og meg.
Vi trenger ekstra varme inne
og mange putter i ovnen en ekstra pinne.
En god følelse blir det når det spraker
og mange koser seg med kaffe og kaker.
Om høsten skulle bli stormfull og grå
så husk at bakom skyene er himmelen blå.

Marit Westberg

Sommerens kulturarrangementer i kirkene våre

Roar Engelberg

Sommerens første kulturarrangement startet opp i Hvaler kirke 12.juli. Det var konsert i Hvaler kirke med Roar Engelberg på pan-fløyte og Håvard Svendsrud på trekkspill. Roar Engelberg trakterte pan-fløyta på en eventyrlig måte. Det virket til tider som det var en tryllefløyte han spilte på. Han traff publikum virkelig hjemme med sitt gode og varierte program.

På bilde er det Anne Gyro Karlsen fra menighetsrådet som overrekker Engelberg velfortjente blomster.

Allsang i Hvaler kirke

Onsdag 22. juli var det allsangkveld i Hvaler kirke. Bjørnar Spydevold og Tore E. Thorkildsen var kveldens sangsolister og hovedaktører. De evner å kombinere skjemt og alvor og skaper alltid god kontakt mellom utøvere og frammmøtte. Begge hadde flere soloinnslag, og de framførte mange duetter. I tillegg fikk alle frammmøtte være med på allsanger. Tore fortalte litt om bakgrunn for sangene og om forfatterne.

Kvelden ble innledet med Ken Phillips nykomponerte, fengende marsj for åttehendig flygel, framført av komponisten selv, Torild Nordby, Jenny Schorpen og Maria Ying Schorpen. Kari Stokke var også en av kveldens akkompagnatører.

Kveldens hovedtema var Guds omsorg. Et av bibelversene som ble lest var hentet fra Salme 73, versene 23-26.

Bjørnar og Tore.

*«Men jeg er alltid hos deg, du har grepet min høyre hånd.
Du leder meg med ditt råd, og siden tar du meg opp i din herlighet.
Hvem har jeg ellers i himmelen?
Når jeg bare har deg, ønsker jeg ikke noe på jorden.
Om kropp og sjel forgår, er Gud for evig min klippe og min del.»*

Anne May Sandvik Olsen takket utøverne. Kirken var fullsatt, og i ettertid har det kommet oss for øre at det var flere som ikke kom inn.

Det var en flott sangkveld i Hvaler kirke, ingen tvil om det.

Ken, Bjørnar Kari og Tore.

Velkommen igjen Bjørnar, Tore og alle de dyktige akkompagnatørene!

Ellen

«Slåttekår i himmelen og menneske i verden»

Blant høydepunktene av sommerens kulturarrangementer i Hvalerkirkene, var kvelden med Edvard Hoem i middelalderkirken. Hoem har besøkt Hvaler kirke tidligere, blant annet i forbindelse med utgivelsen av boka om sine foreldre - «Mors og fars historie» i 2005. Boka solgte godt, og fikk svært begeistret kritikk.

Nå - ni år, et par oversettelser, fire-fem bøker og flere tusen sider om Bjørnstjerne Bjørnson senere - er forfatteren tilbake med en annen fortelling fra sin egen familiehistorie. Denne gangen handler det om Hoems oldefar, som var slåttekår på en gård utenfor Molde mot slutten av 1800-tallet, og om oldefarens svigerinne, som dro til Amerika med sin familie.

«Slåttekår i himmelen» er fortellingen om et hardt liv i arbeid med jorda, om forholdet mellom kvinner og menn og om familie og utvandring.

Han følte seg nesten forpliktet til å skrive denne historien. Han husker godt

fortellingene bestefaren fortalte om sin far da han selv var rundt fire-fem år. Det som ble fortalt, gjorde stort inntrykk på et barnesinn. Han prøvde å skrive om dette to-tre ganger før, men tiden var ikke moden.

Hoem formulerte det omtrent slik: Skal ikke si at jeg har jobbet med boka i førti år, men det har gått 40 år siden jeg først tenkte at jeg burde skrive den. Til slutt bare bestemte jeg meg. Jeg fant ut at jeg måtte skrive fritt og fabulerende rundt det, selv om jeg hadde begrenset med fakta. Jeg har gjort mye research, og brukt det jeg hadde av brev og andre kilder. En rekke reiser til Amerika måtte også til under arbeidet med boka, men mye er diktning.

Han fortalte også om skepsis blant forfatterkolleger og historikere til denne formen for framstilling av gammel historie der man blander fakta med fri diktning. Selv tenker han at man ikke må binde seg for mye. Diktning ligner livet. Det handler mye om å tørre å hive seg uti, og bare gjøre det. Man må skrive så

autentisk som mulig, og gjøre god research slik at detaljene blir korrekte.

Under kåseriet leste han flere utdrag fra boka på sin karakteristiske romsdalsdialekt. Boka finnes nå også som lydbok der han leser selv. Det er nærliggende å tro at å høre historien lest av forfatteren, vil gi opplevelsen av boka en ekstra dimensjon.

Hoem har også vært en betydelig bidragsyter til Norsk salmebok (2013). En av hans salmer ble sunget denne kvelden. Det var også musikkinnslag ved Fredrik André Olsen og Frida Kristine Ekeberg.

For de som hadde lest boka ga kåseriet en dypere forståelse av handlingen og tida den utspant seg i. For de andre ble nok lysten til å lese den styrket!

Og så et naturlig spørsmål til slutt. Er denne historien avsluttet? Selv sa han: Jeg har ikke sluppet stoffet helt ennå, og fortsettelsen kommer i en ny bok denne høsten!

JOH

Allsang i Spjærøy

Avslutningen på Menighetens kulturarrangement var i Spjærøy Kirke 11. august.

To opplagte ledere "Brita Holmen og Magne Kaspersen skapte fin stemning for de 70 som hadde funnet veien til Kirken denne kvelden.

Brita er rene "Trollkjerringa" når hun begynner å bli varm i trøya. På slutten fikk hun tryllet fram et 4 stemmet kor blant publikum.

De mange unge fine solister var: Eline Barm, Synne Evensen, Rebekka Anstem, Sissel Rakvåg, Jeanette Borge, Ellen Marie Karlsen og en fantastisk saksofonist i Lars Olav Bøe.

No stig vår song:

No stig vår song, vår takk til Gud for denne gode verd,
for havets salt, for regn og sol og himlens stjernehær.
Vi takkar deg for storm og frost, og snø som fell så stilt mot jord.
Vi takkar for den mørke natt, og vårens tid, for alt som gror.

No stig vår song, vår takk til Gud for nådens korte tid.
Da skapte du vår vakne sjel som lid når andre lid!
Ditt tålmod lindrar gamle sår, men dagleg blir din skapning krenkt.
La rettferd fylle tusen år! Trøyst våre barn, møt deira lengt!

No stig vår song, vår takk til Gud for denne heim, vår jord,
med barnesmil og voggesong og heite kjærleiksord!
Vi takkar for kvar nyfødt dag da våre sansar opnar seg,
for tankens glans, for hjarteslag og alle under på vår veg.

No stig vår song, vår takk til Gud for Han, som er vår fred.
Når Kristus sprenger dødens rom, fell siste stengsel ned.
Da stig vår song, vår takk til Gud for spor på strand, for bølgers slag.
Kom natt, kom søvn, kom morgongry, kom evig sommars lyse dag.

Edvard Hoem

Norsk salmebok 854

Barnesko

Vi vet ikke hvem som har eid disse skoene. Det vi vet er at det har blitt klippet hull i dem for at skoene skulle passe en stund til.

Bildet over viser barnesko i lær med lærbunn og snøring. Skoen er fra slutten av 1800-tallet og har trolig gått i arv fra barn til barn. Selv om Hvaler alltid har vært et relativt homogent samfunn uten stor rikdom eller utbredt fattigdom har det vært et samfunn preget av knapphet på ressurser og liv levd i stor nøysomhet. Dette ga seg ikke minst utslag i klesveien og spesielt for barna.

Skotøy var dyrt og ikke alle forunt. Man stelte pent med skoene sine og ønsket ikke å påføre dem unødvendig slitasje. Barna gikk derfor helst barbert om sommeren. Ellers i året ble sko-

besparere hyppig brukt. Skobesparere var metallknotter plassert under lærsålene for å spare sålen for slitasje. Det var imidlertid ikke alle barn som hadde sko. I en søskenflokk kunne flere barn dele på de samme skoene. Det kunne by på problemer når de skulle på skolen vinterstid. Da måtte de bytte på å gå på skolen.

Skolehistorien på Hvaler viser hvordan elever til stadighet var hjemme fra skolen fordi foreldrene ikke hadde råd til skoleklær og fottøy. I 1850 var det to søsken på Asmaløy som aldri møtte på skolen på grunn av «Fuldkommen

Søstrene Gunda Marie (f.1891), Jensine Juliane (f.1894) og Signe Margit Mathilde Olsen (f. 1892) fra Spjørøy.

Mangel paa Beklædning». Skolekommissionen bevilget derfor midler til de «nødvendige Beklædningsstykker». Fattigtilsynsmannen sørget for at klærne kun ble brukt når barna var på skolen, for tøyet skulle ikke slites unødig.

Borghild som vokste opp på Spjørøy på begynnelsen av 1900-tallet forteller: «Klær ja. Der det var mange barn hadde de ikke alltid hvert sitt, men måtte dele med hverandre. Det hendte noen måtte ligge til sengs, mens tøyet enten var til vask eller var i bruk av en som var på skolen den dagen. Dårlig skotøy kunne også være grunnen til at noen måtte

skulke skolen av og til. Ofte måtte man låne av andre hvis man skulle i en anledning eller til byen. Husker engang at Ragnar til Betty skulle få være med til byen en dag og hadde ikke noen passende sko. Da jeg nettopp hadde fått fettlærsko kom de og spurte om å få låne mine. "Nei", skrek jeg og tok dem og krøp langt under senga med dem. "Kom fram tøssunge", sa mor. "Har du sett sånt tøys". Sur og med hengeleppe stod jeg og så på at han prøvde dem. Og tenk, de passet akkurat (dessverre). Ragnars og mitt fjes var nok høyst forskjellig å se på kan jeg tenke meg.»

Vi vet ikke hvem som har eid disse skoene. Det vi vet er at det har blitt klippet hull i dem for at skoene skulle passe en stund til. For oss i dag fungerer skoene som et kikkhull inn i en fortidig hverdag hvor man tynte de ressursene man hadde for å få dem til å vare lengst mulig og de danner ikke minst et bilde av hvordan det var å være barn på Hvaler før i tiden.

Kathrine Lorentzen Sandstrøm,
Kystmuseet Hvaler.

Søsknene Alexander Andreas (f. 1906),
Anna Helene Christiane (f. 1902)
og Aslak Thv. Jensen (1909-1994) fra Asmaløy.

Spjærøy skole 1901. Vi ser flere av barna har skobesparere.

Ut i det blå til Lysekil 17. juni

Bokenäset gamle kirke.

I fjor reiste vi til Koster med Vesleø, i år ble det Sverige igjen med buss til Lysekil. Start kl.9 fra Skjærhalden med dobbeltdekket buss.

Tre severdigheter skulle vi besøke denne gang: Bokenäs gamla kyrka og Bokenäs nya kyrka. Til slutt akvariet i Havets Hus i Lysekil.

Ferden gikk nedover langs E6 til handels-senteret på Torp ved Uddevalla, hvor vi svingte av rett vest i retning Lysekil.

Underveis fikk vi en lang og grundig innføring i historikken rundt den gamle kirken av Ragnar Bjørck som kjentmann i bygget og svært historieinteressert.

Hvorfor har Ragnar ivret for å ta oss til nettopp denne kirken? Det skulle vise seg: Da vi kom inn i kirkeskipet slo det oss hvor mye som var likt med Hvaler Kirke, både i store trekk og av detaljer. De mest iøyenfallende forskjellene var en buet,

dekorert himling mot flat her og våpenhus i murverk med klokketårn (av nyere dato) i treverk over. I følge sagnet hadde jo Hvaler kirke også spir, men det ble tatt ned fordi det ble oppfattet som seilingsmerke. Kirken virker noe mindre restaurert enn vår, bl.a. har de beholdt en gammel fotlås oppe på galleriet slik at fanger kunne overvære gudstjenester på en sikker måte men da med ryggen mot presten og forsamlingen!

Alle hus har sin egen lukt, og der luktet det gammelt. Det forklares nok av at den er ute av normal bruk, den nye kirken har tatt over.

Så er spørsmålet: hvor gammel er denne kirken, som er så slående lik vår egen? Svenskene vet heller ikke byggeåret men nevner ofte 1100-tallet. De er også åpne for at den kan være eldre, kanskje rundt ett tusen år.

Galleriet med malerier av Jesus og apostlene.

Åpenbart har de samme håndverkerne vært i sving begge steder. Hvor de i så fall var først er ikke godt å si. Begge kirkene er anlagt på gamle gudehov. Dette var en dramatisk og utfordrende måte å slå en strek over gamle guder på. Bare en mann med makt ville våge. En slik mann kan ha vært Harald Blåtann, den nykristnede vikingkongen i Danmark. Han var sjef i vårt område på slutten av 900-tallet. I så fall snakker vi om rundt 1030 års alder på de to kirkene.

Noen meter videre ligger den nye kirken, et flott og massivt hus bygget i Bohusläns eget materiale, granitt. Her kom vi ikke inn dessverre.

Hvalerfolk påbesøk i kirken.

Grethe leser noen ord i Bokenäset kirke.

Øyvind Olsen sitter låst fast på galleriet

Bokenäset nye kirke.

Siste etappe før Lysekil var 10 min. ferge over Gullmarsfjorden. Det var effektiv drift:

Mannskapet besto av én mann, skipperen. Dekket hadde 4 felt, alt styrt med røde og grønne lys. Ingen som står og vinker deg hit eller dit. Og best av alt: gratis!

Ferja over Gulmarsfjorden.

Havets Hus har akvariedelen på/delvis under bakkeplan, mens Bistroyen ligger over med flott sjøutsikt. Her ble det lunsj på oss før vi trakk ned til de 40 akvariene, det minste på 70 liter og det største 140.000 liter. Rart å se hvor mange arter vi har i våre farvann, ikke bare sei og torsk og blåskjell.

Heldigvis lå bistroyen og akvariene i samme hus, for ute regnet og blåste det kraftig.

Alle 71 deltagerne var trygt hjemme ved seks-tiden.

Turen ble arrangert av Diakoniutvalget.

Bueskyting, en sport for alle!

Det er trangt om plassen da alle skyter samtidig. Her fra steve på Rove.

Hvaler IL Bueskyttere ble etablert i 1999, og har i løpet av tiden fått flere norgesmestere, og ser nå at flere og flere finner interessen i idretten.

Som presisjonsidrett passer den for alle – uansett størrelse, fasing og fysisk kapasitet. Det finnes buer som passer for deg enten du er stor eller liten, tykk eller tynn. Mange funksjonshemmede kan delta i bueskyting på lik linje med andre. Bueskyting passer for alle, uansett alder og er en utmerket familieidrett som skaper miljø på tvers av generasjonskløften.

De beste norske utøverne kan stå i et mål på en fotballbane og treffe en fotball i det motsatte målet hele tiden, og som

hobbyskytter treffer du den også ganske ofte.

På bildene kan vi se et stevne på banen til Hvaler IL Bueskyttere på Rove. Når vi i utesesongen skal skyte på 3D dyr eller på feltbinker har vi et anlegg på Høkeli på Kirkøy. Alle de forskjellige buetyperne kan delta. Det er nemlig ikke bare den tradisjonelle trebuen man kan se f.eks. Robin Hood skyter med som finnes, men også mer avanserte buer med sikte og stabilisatorer. Disse kalles recurvebuer. Andre skyter med et trinsesystem, da heter buetyperen compund. Den tradisjonelle trebuen kaller vi rett og slett for trad, forkortet fra tradisjonell. Noen ønsker å skyte med en mer moderne bue med karbonpiler i stedet for trepiler. Da er det mange som skyter i klassen

Ragnar Holte far anvisning på sin blink.

Barebow. Her er det ikke lov med sikte og diverse stabilisatorer. Det er med andre ord stort utvalg man kan velge i. For at alle skal ha en mulighet for å få mestringsfølelsen er de forskjellige buetyperne også delt inn i forskjellige klasser etter alder og kjønn. Utendørs skyter man på forskjellig avstand til-

passet skyterens resultater, og inne når avstanden ikke er så stor endrer vi på blinkstørrelsen.

Bueskyting er en spennende idrett, og det gir en god følelse å skyte pilen avgårde i pluss/minus 200km/t mot målet.

Bueskyting er en helårsidrett med klubber og konkurranseaktiviteter over hele landet. Det er derfor også en fin måte å oppleve landet på når man reiser rundt for å delta på diverse stevner. Det er lett å komme i snakk med nye mennesker og stifte nye bekjentskap å få venner på tvers av kommunegrensene.

Medlemsmassen fordeler seg på kvinner og menn i alle aldre, men laveste konkurransealder er 10 år.

Nå er utendørssesongen på hell, og vi starter opp å trene inne i Hvalerhallen i oktober etter høstferien. Vi har treningsdager både på onsdag mellom kl.17.00 - kl.19.00 og søndag kl.17.00 - kl.20.00. Første timen på onsdager kan barn som vil prøve seg komme på nybegynner kurs. Timen etter er det opplæring for voksne. Pris for de som er medlemmer av Hvaler IL fra før av er 750 kr og 1050 kr hvis man ikke er det. Prisen dekker Medlemskap i Hvaler IL (her blir man forsikret), trøye og treningsavgift ut året. Man kan også få lånt nødvending utstyr i kursperioden. Ta gjerne kontakt med Inger Fjelstad Edvardsen for ytterligere informasjon på tlf. 990 34 775.

Kolbjørn Westberg

Flystyrten i Guttormsvauen

70 år er gått siden den store frigjøringsdagen i mai 1945

Astrid Vik var en ung jente den gangen, men husker godt gleden og feiringen med tog på Hauge på Vesterøy.

17. mai det året var helt unik. Alle hadde fått fram nystrøkne flagg, forteller hun.

Ja, det var gledesdager enda vi hadde det godt under krigen i forhold til alle andre. Noen tyskere kom i ny og ne, de

siste årene patruljerte tyskere her, men vi hadde mat og fisk nok.

En regnfull høstdag sitter Astrid i godstolen sin og forteller fra krigens dager. Om flyktninger som gjemte seg i høyet i uthuset og ventet på transport videre over grensen i nattens mulm og mørke. Om Hvalerungdom som selv måtte flykte for å unngå fengsling.

Men det er en spesiell historie vi

gjærne vil høre – fortellingen om flystyrten i Guttormsvauen i 1944. Astrid var ikke selv tilstede, men ble senere gift med Helge Vik, en av de aktive mennene i redningsaksjonen. Han snakket helst ikke om det som hadde skjedd, men Astrid fikk høre noe.

Helge var 22 år gammel den gangen. En dag hørte han et stort brak utenfor Barm. Han sprang av sted det forteste han rakk, utpå tangane. Det var et fly som hadde styrtet utpå skjæret. Båter kom inn fra sjøen. Anders Barm, Tollefsen-brødrene og flere kom til.

De fikk reddet dem som overlevde og hjalp dem til land. Helge vrenget av seg klærne og fikk pakket inn en som frøs så fælt. Senere fikk han tilsendt nye klær som takk. Alle hjalp så godt de kunne og fraktet tyskerne til Utgårds-kilen der de ble hentet av en tysk patruljebåt.

Helge og de andre måtte tåle mye kritikk etterpå. Mange mente at tyskerne bare skulle ha vært sparket uti havet igjen. Det var mange ganger hardt, men Helge sa at han kunne ikke se andre mennesker i nød uten å hjelpe. Om det ikke var dem du holdt med, så var det jo mennesker. Han mente hele tiden at han hadde gjort det riktige. Og da det var gått en tid, viste det seg at han hadde rett.

For tyskerne var offiserer som hadde vært i Berlin og feiret Hitlers 55 års dag. De inviterte til fest på restaurant Bjørnen i Fredrikstad for å takke.

Mennene fra Hvaler spurte lensmannen om råd. ”Skal vi dra på den festen som de har laget for oss, eller skal vi ikke?” Han svarte at han syntes de skulle gå, for da kunne det hende de fikk lov til å ønske seg noe.

De dro av sted og ble takket av Terboven selv. På festen ble det servert god mat og alle fikk en pakke med til familien, en pakke med godsaker inni. Det var helt unikt, forteller Astrid.

Så ble de spurt om å komme med et ønske. Tyskerne hadde nok tenkt mat, mel og sånn. Men Helge og de andre hadde tenkt noe annet. De ønsket at sokneprest Bjonnes-Jacobsen, Rolf Bekkevold, Alf Ekeli, Reidar Jacobsen og Enok Syversen som var fanget på Grini, skulle settes fri.

Terboven ble nok litt lurt, men måtte jo stå for det han hadde lovet, så han fikk løslatt dem fra Grini.

Sokneprest Bjonnes-Jacobsen var en populær mann i bygda. ”De har nektet meg å tale”, sa han, ”men det er ingen som har nektet meg å synge.” Dermed sang han religiøse sanger, og han sang nydelig. De kunne ikke ta ham for det han sang og for oss var det helt perfekt.

I ettertid var det ingen som klandret Helge og de andre for det de hadde gjort da de reddet tyskerne, sier Astrid, som gjennom sin fortelling har tatt oss med til en av krigens dramatiske hendelser her på Hvaler. En flystyrt, en redningsaksjon og menn med stor omtanke for andre.

Grethe Hummel

VED GRYTENE

Havkattens 20 årsjubileum

Laksefarse i smørflyndrefilet med skalldyr, potetduchese og hvitvinssaus

Vi er innom Havkatten på Vesterøy og lar oss friste av en deilig smørflyndrerett. Har du lyst til å lage den selv, så er oppskriften her:

Laksefarse i smørflyndrefilet

4 porsjoner

Ingredienser

100 g laks, 8 smørflyndrefileter, sjøkrepser, blåskjell, reker, gul eller grønn asparges, salt, pepper, eggeplomme, fløte, hvitvin

Laks uten skinn og bein males, gjerne i hurtigmikser. Tilsett salt, pepper, eggeplomme og litt fløte. Smør laksefarsen over flyndrefiletene. Lag fiskeruller og damp dem i ca. 1 dl hvitvin, tilsatt litt sjalottløk, i 4 til 6 minutter under lokk.

Potetduchese:

(Potetmos med eggeplommer og fløte) Kok 10-12 melne poteter og lag mos. Tilsett 2-3 eggeplommer og fløte. Smak til med salt og pepper. Ha mosen i en sprøytepose. Sprøyt langs kanten

på et ildfast serveringsfat. Stekes til potetmosen er blitt gylden.

Hvitvinssaus:

1 l fiskekraft, (kan kjøpes ferdig), kokkraften fra de dampede fiskerullene, og 2 dl fløte kokes. Smak til sausen med salt og pepper.

Anrett de hvitvinsdampede fiskerullene, kreps, reker, blåskjell og asparges på serveringsfatet. Serveres med den varme sausen.

For mer informasjon om oppskriften på denne gode smørflyndreretten, er du velkommen innom Havkatten til Pernille, Anne og Pål!

Gratulerer med 20 årsjubileum!

Ellen

Er du mellom 10-13 år? Da kan du få være med på:

Hvaler Tweens

Hvaler Tweens er et friskt, livlig og **SUPERKULT** kor for barn i alderen **10-13 år**.

Hvaler Tweens øver normalt hver uke:

- Onsdager kl. 13.45 - 14.45 på Floren skole
(Vi øver i førsteklasse rommet)

Hvaler Tweens' instruktør er *Marius Sørli Eriksen*.

For mer informasjon: Ring/send sms på tlf. 45001305 eller send e-post til marius@hvaler.kirken.no

Barnesidene

Vitser og gåter!

Her har du noen vitser...

"Har jeg ikke sett ansiktet ditt en annet sted?"

"Nei, det har du nok ikke. Det har alltid sittet der det sitter."

Bestemor til barnebarnet: "Når jeg hoster, holder jeg en hånd for munnen. Det må du også lære deg!"

"Det trenger jeg vel ikke, mine tenner sitter jo fast!>

Lille Per gikk inn i en lekebutikk. Der sto en stor blå lekebil, og han tok den ned og gikk til kassa. Da sa damen i kassen: "Det blir 150 kroner", og Per ga henne lekepenger.

Damen sa: "Har du ikke ekte penger, lille venn?"

Per: "Nei, men er ikke dette en lekebutikk da?"

og en gåte..

Hva sier du hvis du møter et monster med tre hoder?

(Svar: «Hallo, hallo, hallo!»)

Kanskje du har en vits eller en gåte som du vil ha med i bladet?

Fortell oss :)

Skriv til:

Barneredaksjonen v/Marius
Storveien 12
1680 Skjærhalden

E-post: marius@hvaler.kirken.no
Sms: 45001305

DEN BARMHJERTIGE SAMARITAN

I Bibelen, står forteller Jesus om Den barmhjertige samaritan. Dette kan du lese om i Lukasevangelium, kapittel 10 og versene 25-36. (Kanskje du kan få noen voksne til å lese for deg?)

Og her kan du **fargelegge**:

Vennskap

Skal vi snakke litt om vennskap i dag?

Her er en sang som står i Barnesalmeboka

Når du ser en venn
Når du ser en venn som trenger
hjelp og trøst og gode ord,
er det du som har fått sjansen
til å være venn og bror.

Når du ser en venn som gråter
for at andre gikk sin vei,
skal du rekke hånden frem
og si: «Kom her og lek med meg.»

(Nr. 189 Barnesalmeboka, Frank Nordli)

Vi tar også med en liten bønn fra Barnesalmeboka:

Bønn

Takk, Gud, for vennene mine
og alt det morsomme vi gjør sammen.
Takk for bestevennen min.

Hjelp meg å være en god venn
og holde det jeg lover.

Hjelp meg å være venn med dem
som er annerledes enn meg
og med dem som jeg ikke liker.

Du liker jo oss alle sammen.

(Barnesalmeboka)

Gode venner

Sagt av barn i 3. og 4. klasse på Åttekanten

En god venn
er en som trøster deg.

En god venn er snill og
hyggelig og raus.

En god venn
er hjelpsom.

En god venn hjelper meg.

En god venn er en som jeg
kan stole på.

En god venn kan jeg stole på.

En god venn er en som
ikke stikker av!
En som er hyggelig.
En som snakker sant.
En som er koselig.

Gode venner er rause
med hverandre.

Gode venner hjelper dem
som sitter alene.

En god venn er ærlig
og hjelpsom.

Gode venner sier hyggelige ting
til hverandre.

En god venn er der
når du trenger noen.

Gode venner respekterer
hverandre.

En god venn er hensynsfull, snill
og leker med deg og hjelper deg.

En god venn hører etter.

En god venn stoler jeg på.

En god venn ber deg med i leken.

Vi, både barn og voksne, kjenner
kanskje noen som blir glad for å
høre ordene:
«Vil du være med?»

Ellen

Konfirmantenes KickOff 2015

Årets konfirmanter i Hvaler menighet fikk en frisk start på konfirmantåret. Her ble det mange utfordrende og morsomme aktiviteter ute i det fri!

Tautrekking: Kreftene måles med tautrekkingsskamp.

Padling: Førstemann rundt bøya og tilbake igjen.

Lørdag 12. september var det KickOff for konfirmantene på Storesand og i Hvaler kirke. Og det ble full action! Ungdommene ble delt inn i grupper med hver sin gruppeleder der gruppelederne var tidligere konfirmanter som er med på Ledertreningen dette året. Gruppene skulle konkurrere mot hverandre i ulike utfordrende øvelser. Her ble det blant annet tautrekking, sekkeløp, potetløp, quiz, «konebæring» og madrasspadling i sjøen.

Start på potetløpsstafetten.

Det var god stemning og lagånd, og konkurransementaliteten var på plass! Etter konkurransene ble det en lang, velfortjent matpause med grilling av pølser og marshmallows. Noen spilte volleyball mens andre bare slappet av.

Fem blide konfirmanter koser seg med pølser etter aktivitetene.

Deretter var turen videre til Hvaler kirke. Der fikk konfirmantene litt undervisning om «Gudstjenesten» der det ble samtale om blant annet dåp, nattverd og bønn.

«Konebæringsløp».

To flinke og ansvarsfulle ledere: Sebastian Anstem og Christian Stelma.

Noen ledere og konfirmanter på svaberget.

Presentasjonsgudstjenesten

Søndagen etter var det presentasjonsgudstjeneste i en stappfull Spjørøy kirke. Konfirmantene ble vist fram for menigheten og de fikk hver sin konfirmantbibel. Gudstjenesten hadde et ungdommelig preg med mye lovsang og fullt band.

En fin start på konfirmantåret 2015/16.

Kirketjener Terje Moen styrer lyd med det nye miksebordet i Spjørøy kirke.

Flinke sangere under presentasjonsgudstjenesten.

Kunstutstilling på Kirkens hus

I sommer har kunstmaleren Øivind Sand hatt salgsutstilling på Kirkens hus, Skjørhalden. Mange, både tilreisende og fastboende, har lagt turen innom utstillingen for å oppleve kunstnerens vakre og stemningsfulle arbeider, inspirert av vårt hjemlige kystmiljø. Maleren var ofte selv tilstede i full sving med pensel og palett og nye motiver.

Datteren Ane Sand, som er smykkedesigner, har også stilt ut noen av sine vakre arbeider på samme sted.

Kanskje Øivind Sand og Ane Sand stiller ut og viser oss mer av sin kunst neste sommer? Det hadde vært hyggelig!

Ellen

Misjonsmesse 4. november

Vesterøy bedehus

- Misjonsmesse og formiddagstreff kl. 14
- Familiemøte kl. 17.30
- Ord til ettertanke
- Barn deltar med sang
- Salg av håndarbeid og julebakst
- Loddsalg
- Kaffe og kaker

Velkommen!

Terrengtilpasset legging av vann og avløp i kystsonen

Som medlem i rørleggerkjeden Bademiljø, tilbyr vi høy faglig kompetanse og et stort utvalg av varer. Vi utfører alle typer rørleggertjenester, og er totalleverandør av komplette bad og våtrom. Vår spesialitet er terrengtilpassede løsninger for vann og avløp.

Vi tar oss av søknads-papirer til kommunen.

Vår maskinpark er tilpasset de fleste typer graveoppdrag. I sårbart terreng benyttes minigraver og beltedumper med gummibelter. Vi har gravemaskiner, båter, lastebil, traktor m/henger, ATW og minidumper. Samt en egen lekter for sjøarbeider og transport av maskiner og utstyr.

- Vi leverer alt til nybygg og rehabilitering av hus og hytte
- Egen graveavdeling
- Vi tar oss av søknader og projektering
- Lang erfaring i bygging av vann- og avløpsanlegg for hus og hytte
- Ønsker du befaring, kommer vi hjem til deg, så vi kan planlegge badet sammen
- Vi bytter armaturer, dusj, wc, varmtvannsbereder og utfører vedlikehold av røranlegg

Flott butikk med stort utvalg av alt til badet. God service er en selvfølge hos oss!

Bademiljø

Hvaler Rørleggerbedrift AS

Hvaler Butikk og kontor
Dahlheim 2, 1684 Vesterøy – Telefon: 69 37 56 60 – E-post: post@hvaler-ror.no – www.hvaler-ror.no

Vennskapskontakten Hvaler-Zacapa

Vennskapskontakten Hvaler-Zacapa takker hjertelig for kollektpengene fra gudstjeneste vinteren 2015. Pengene går til utdanning for unge mennesker i Zacapa.

Vi vil også gjerne invitere alle til solidaritetskonsert for Zacapa (Guatemala) i Spjærøy kirke søndag 11. oktober kl 17.00.

Mvh Vennskapskontakten Hvaler-Zacapa

Glenn A. Martinsen Graveservice

977 82 958 - glandrew@online.no

- GRUNNARBEID • V/A • LANDSKAPSUTFORMING
- TRAKTORTRANSPORT I TERRENG • TREFELLING

LARS EGIL LANDE
MEK. & SVEIS

Lars Egil Lande

mob.: 91 88 38 97

e-post: lelande@online.no

Skjelsbu 14

1684 Vesterøy

HVASSER SMIE

- Badetrapp i aluminium lages på mål etter kundens behov.
- Også standard mål.

Tlf 90 67 82 00

ivar-kan@online.no
badetrapp.no

FLEXX
Frihet til å reise

NYTT KOLLEKTIVTILBUD PÅ HVALER

**REIS HVOR DU VIL
OG NÅR DU VIL TIL BUSSPRIS!***
Se våre nettsider eller ring oss for mer informasjon.
* Tilbudet er tilgjengelig i bestemte tidsrom på dagen.

i TLF: **03177** | www.flexx.no

 Østfold
KOLLEKTIVTRAFIKK

Martin J Holter AS

Vi utfører alt innen

- *Graving/Sprenging/tomt arbeid
- *Riving
- *Vann og avløp
- *Transport med lastebil/traktor
- *Utleie av containere
- *Vi har sentral godkjenning for ansvarsrett

Mobil: Martin J Holter
91889032
Epost: martin@martinholter.no

HER FOR deg

 Ellen	 Ulf	
 Cathrine	 Bjørnar	
 Terje	 David	 Jarle

Borge Begravelsesbyrå
Ellen Margareth Bye
Tlf. 69 34 53 35
Biveien 21, 1658 Torp
emargarb@online.no

Fredrikstad Begravelsesbyrå
Klemet Johansen Etabl. 1885
Telefon hele døgnet: 69 31 30 62
Veumveien 51, 1613 Fredrikstad
www.fredrikstadbeg.no
E-post: post@fredrikstadbeg.no

JØLSTAD

begravelsesbyrå

		
Benjamin Nordling	Svein Åge Johansen	Hans K. Helgesen

Vakttelefon 69 38 54 40 (24 timer)
Farmannsgate 10

www.jolstad.no
begravelsebyråkjeden Jølstad

Lokaleid begravelsesbyrå

DØDE

Spjærøy

Tove Edvinsen
Ivar Harald Aleksandersen
Rolf Johansen
Terje Hansen
Liv Christina Vold Klausen
Alfhild Elisabeth Holm
Tove Gjøs
Tove Elisabeth Øhrn
Ivar Kristoffer Pedersen
Niels Haugerød
Gunnar Andersen

Hvaler

Åge Varmstein Jakobsen
Bjørn Linkas
Lilly Johanne Johansen
Gerd Kvarstein
Ole Martin Reinertsen
Odd Tollefsen
Eva Margaret Andresen
Pierre de Vibe

DØPTE

Hvaler kirke

Ada Femtegjeld Nicolaysen
Sebastian Wynne Bjørnulf
Barton
Albertine Slotnæs Jones
Oliver Gudim Torp
Wilhelm Valestrand

Spjærøy kirke

Emilie Østby Samuelsen
Elliot Norheim

VIELSER

Spjærøy

Kaja Gulbrandsen og Erik Appelgren
Frida Lise Skovdahl og Per-Jørgen Hovland
Marion Wiik og Jon Svendsen Forkerudsæter
Christine Solvang Andersen og Anders Bellmann
Vegard Klaus Ottersund og Maria Silvia De La Torre

Hvaler

Ida Marie Kristiansen og Martin Gulliksen
Anette Christensen Lie og Frode Roald Jensen
Christina Lorentzen og Jan Berger
Tine Elise Mathisen og Pål Skrimstad
Else Margrete Sveinsson og Matias Rønningen
Ole Lindekleiv og Julie Anett Sæten
Anne-May Tysland og Bjørn Tysland
Gine Marie Høydahl og Tom André Heiberg
Karoline Marie Solheim og Øystein Aune
Kristoffer Svendsen og Vesta Burk

GUDSTJENESTER I HVALERKIRKENE Høsten 2015

Gudstjenestene begynner kl. 11, når ikke annet er oppgitt

Når	Hvor	Hva
4. oktober	Hvaler	Misjonsgudstjeneste med NMS' misjonskonsulent i Østfold – Unni Holm Olsen. Nattverd. Søndagsskole. Hummel. Kirkekafe i Prestegården.
11. oktober	Spjærøy	Gudstjeneste med tema: Å leve sammen. Dåp. Søndagsskole. Hummel.
18. okt., kl. 19	Spjærøy	Gudstjeneste med ungdommer. Mye sang og musikk. Hvaler musikkverksted deltar. Innsamling til TV-aksjonen. Årets konfirmanter må møte. Bønnvandring og nattverd. Sørli Eriksen og Hummel.
25. oktober	Hvaler	Gudstjeneste. Bots- og bønnedag. Dåp og nattverd. Søndagsskole. Hauglum.
Lør 31. okt., kl. 13	Hvaler	Minnegudstjeneste. Vi minnes med navn og lystenning alle som har gått bort siden Allehelgen 2014. Thorkildsen og Hummel.
1. november	Spjærøy	Allehelgensgudstjeneste med tema: Vi er jordens salt og verdens lys. Dåp. Søndagsskole. Thorkildsen og Hummel.
8. november	Hvaler	Gudstjeneste med tema: lidelse og tjeneste. Nattverd. Søndagsskole. Ekvik.
15. nov, kl 18	Spjærøy	En meditativ kveldsgudstjeneste med dansekunstner Sigmund Hegstad. Hummel.
22. nov, kl 18	Hvaler	Kveldsgudstjeneste. Kristi kongedag. Nattverd. Ekvik.

Du er alltid velkommen til kirken

Fra foreningslivet på Hvaler

Sjømannsmisjonen

12.10 og 09.11
Kirkens hus kl. 19.00
Velkommen!

Strikkeklubben

Asmaløy bedehus den første torsdagen i måneden kl. 19.
Vær velkommen!
Kontaktperson: Anne Marit Kolbeinsen, mobil 41472251

Vesterøy misjonsforening

Annenhver mandag på Vesterøy bedehus og i hjemmene.
Velkommen!
Kontakt Åse Torgersen for mer informasjon.
Telf: 69377689

Normisjonen

01.10 - 05.11 - 03.12
Kirkens hus kl 18.00. Velkommen!

Søndre Kirkøy misjonsforening

27.09 - 25.10
Kirkens hus kl. 17.00.
Velkommen!

Asmaløy misjonsforening

Samlinger på Asmaløy bedehus den siste mandagen i måneden kl 19.
Velkommen!
Kontaktperson: Anne Hvalgård, Mobil 99583695

Hvaler kunstforening

Ingerid Kuiters
Utstilling Rådhuset på Skjærhalden
Fra 12.09 til 18.10
Velkommen!

Formiddagstreff

4. november - Misjonsmesse på Vesterøy Bedehus
2. desember - Adventsmøte på Asmaløy bedehus
Velkommen!

1.søndag i advent selges varm drikke og kaker på Kirkens hus fra kl. 17.00. Velkommen!

Frist adventsnummeret blir 23.oktober

DEN
NORSKE
KIRKE

HVALER MENIGHET

Kirkekontoret

Storveien 12, 1680 Skjærhalden
Telefon: 69 37 90 37 - Faks: 69 37 95 25
e-post: post@hvaler.kirken.no

Menighetsråd/Fellesråd

Einar Morland, leder
Gilboveien 13, 1680 Skjærhalden
Telefon 69 37 97 72, mobil 934 07 085
e-post: emorlan@online.no

Menighetsrådets/Fellesrådets adresse:
Storveien 12, 1680 Skjærhalden
e-post: post@hvaler.kirken.no

Hvaler menighetsblad

Kirkekontoret, Storveien 12,
1680 Skjærhalden
Ansvarlig utgiver: Hvaler menighetsråd
e-post: post@hvaler.kirken.no
Kontonummer 7050.06.20976

Redaksjonskomité:

Ragnar Bjørck, Ellen Bjørnvall Vikar,
Grethe Hummel, Einar Morland

Trykk: Møklegaards Trykkeri AS, Fredrikstad
epost: info@moklegaard.no
Layout: Bjarne Haukø

Ansatte

Terje Moen, kirketjener,
egen tlf. 954 57 722
e-post: temo@hvaler.kirken.no

Marianne Haugholt,
kirketjener 50 % stilling
kontormedarbeider 20 % stilling
mobiltlf. 474 79 735
e-post: marianne@hvaler.kirken.no

Ken Phillips, kirkemusiker,
egen tlf. 414 69 147
e-post: keph@hvaler.kirken.no

Grethe Hummel, sogneprest
mobiltlf. 474 79 731
e-post: grethe@hvaler.kirken.no

Ingrid Dean, kirkeverge/daglig leder
mobiltlf. 474 79 730
e-post: inde@hvaler.kirken.no

Marius Sørлие Eriksen, trosopplærer
75% stilling
mobiltlf. 450 01 305
e-post: marius@hvaler.kirken.no

Folk i nød skal ha hjelp!

Tusenvis av mennesker på flukt fra krig og nød har akutt behov for nødhjelp.

Internasjonale Kirkens Nødhjelp sikrer mat, vann, tepper og hygieneutstyr til de mest sårbare.

Hjelp flyktningene i Europa og landene rundt!

Du kan også gi 200 kr ved å sende **AKUTT** til **2468**.
Eller bruke kontonummer **1602.40.26535**

KIRKENS NØDHJELP
actalliance